

ket, tehát velük szemben is teljesen versenyképtelenek vagyunk.

Faji arca is elmosóban van. A módosabbak behódolnak a polgári életstilusnak, a „fenn az ernyő, nincsen kas” életmódnak, a szegényebbek meg lesüllyednek a nyomorúságba és egyfelől elvesztik testi szépségükkel és erejükkel a faji ideáltípusukat, az eugenetikai érzéküket, másfelől meg zsbivásári öltözködéssel a magyar paraszti formájukat is. Ami végül az ízlésátalakulás révén a testi és szellemi alkatváltozáson keresztül bizonyos elkorcsulást idéz elő, vagyis nem igazi munkássá változik át a paraszt, mint az ipari fejlődés korszakaiban nyugaton, és részben nálunk is, hanem koldussá és szolgává, testi és lelki nyomorékká.

A paraszti osztályöntudatot nem az ipari munkás osztályöntudata, egyéni önbecsülése váltja fel, hanem nyomorult kispolgári és szolga-snobizmus, amelyben elvész az osztály, de elvész a faj is. Viszont a módosabbak útja, akik joggal rettegnek a szegények előttük folyó szörnyűséges életétől, ugyanaz, mint a dunántúli kisgazdáké: az egyke. Az egyke minden erkölcsi, nemzeti és szociális gátlás nélkül.

Ez a valóság. Akik érdeklődnek fajtájuk és osztályuk sorsa iránt, nézzenek utána, hol túloz a faji és osztály-elfogultság és amiben nem túloz, arra keressék a megoldást. Keressék és ha komolyan keresik: megtalálják! („Uj Magyar Könyvtár”, Budapest, 1936.)

G o m b o s B é l a :

H e t i é t l a p

Több, mint egy hete fogságban vagyok. Katona-koromban egyszer volt szoba-fogságom. Ez valami hasonló. A szanatóriumi szoba barátságos és csendes, az ablak előtt dúslombú fa. Meg van minden kényelem, de ha a betegnek nem vágják fel a hasát és nincsen láza, akkor csak azt érzi, hogy fogoly. A betegségnek és a gyógyításnak a foglya. Kellemes fogság ez, mert az ajtó mégis nyitva van, ki lehet rajta menni, igazában ki szabad menni; csak mégsem lehet. Egy hete már, hogy letettem a fésűt és a borotvát, s bejöttem a szanatóriumba. Most kinyújtott lábbal fekszem és ezt a lábat fürösztik, kenik, kvarcolják, igazgatják, ami mind egy kicsit szórakozás is.

Tudományos szóval nem tudom megmondani, hogy mi bajom van, csak annyit tudok, hogy valami seb van a lábamon és most már szépen múlik. Ehhez a sebhez mindenféle orvosi kombinációk

és óvatossági rendszabályok kapcsolódnak. Elhallgatom, amint az egyik orvos pontosan meghatározza, mit szabad ennem és mit kell ennem, mert az étlap vitamin- és kaloria-tartalma döntő fontosságú az ember életében.

Mondom, azért fekszem már több, mint egy hete csöndes, kedves szanatóriumi szobában, mert seb van a lábamon. Ez aztán azt jelenti, hogy a lábamtól eltekintve, semmi bajom sincsen. Szép számárságokkal tölthetném el az időt, ha lassan nem feküdne rám a betegség. Olvasni sem lehet mindig, és órákig kinyújtott lábbal feküdni, vagy ülni, furcsán fárasztó. Rossz gondolatok lopózkodnak be a csöndes szobába és lassan ráfekszik az ember lelkére hiábavalóságának és elmúlásának nehéz érzése. Ezért minél többet kell olvasni. Furcsa dolgokat olvasok össze. A testi és lelki táplálkozásban változatosság kell és ennek a változatosságnak a keresésében végig lapoztam a *Magyar Kultúra* című folyóiratnak egy hozzámm került példányát. Ezt a lapot a jezsuita P. Bangha Béla szerkeszti. Ezt azért tartom szükségesnek megemlíteni, hogy előre bebizonyítsam azt, hogy ez a folyóirat nem úgynevezett „szélsőséges baloldali“, nem „destruktív“ vagy „lázító“. Mondom olvastam a lapot és egy igen érdekes értekezésre bukkantam, amelynek címe: „*Gyermekek táplálkozása falun.*“ A táplálkozás kérdése mostanában reám nézve különösen érdekes, hiszen az évés napjaim egyik fontos mozzanata, szinte szenzációja, szórakozása lett. Ennyi meg ennyi fehérje, meg zsir, vitamin és kaloria, mind nagyon fontos dolgok lettek. Az orvos kedvesen, de mindig erőlyesen magyarázza, hogy mennyire elhibázott dolog volt a táplálkozásom hosszú esztendőkön keresztül és most mennyire segíteni kell azon. Így hát kíváncsi voltam arra is, milyen a gyermekek táplálkozása a falun.

A szerző 22 faluban 888 gyermek táplálkozását vizsgálta meg. Ime néhány adat ennek a vizsgálatnak az eredményéről: 250 gyermek soha sem ivott tejet, 115 gyermek már három-négyszer ivott hetenként és csupán 117 olyan gyermek volt a megvizsgáltak között, aki hetenként 5—6 esetben kapott tejet.

A tej után: a hús. A szerző hangsúlyozza, hogy az adatgyűjtés téli hónapokban történt, amikor disznóvágás is van, már ahol van. A 888 megvizsgált gyermek közül 293 egész héten nem jutott húshoz télen sem. A főzelék: 22 falu 888 gyermeke közül egész héten egyszer sem evett főzeléket 224, egyszer evett hetenként 223, 3—4 esetben 225. ötször pedig 216. Ezek után felmerül a kérdés, hogy tulajdonképpen mit is ettek ezek a gyermekek. Még van vaj, tojás, méz, gyümölcs és ha a gyermekek jólaknak vajjal, tojással, gyümölccsel, mézzel, akkor nem is történt baj, ha nem ettek húst és nem kaptak tejet. A szerző erre a kérdésre is válaszol. 888 gyermek közül egy hét leforgása alatt vaját evett 63, tojást 58, gyümölcsöt 72 és mézet 18 gyermek.

Hát ezek szerint tulajdonképpen mit is ettek ezek a gyermekek? Erre a kérdésre is pontos választ kapunk. A szerző leközöl egy heti étlapot.

Kúnszentmárton elég nagy község, de a gyermekei valószínűleg csak szegény emberek gyermekei. Ezeknek az étlapja a következő: Reggeli a hét valamennyi napján kenyér, tizórai — semmi. Ebéd hétfőn burgonya, kedden gombóc, szerdán bab, csütörtökön tészta, pénteken káposzta, szombaton leves, vasárnap burgonya. Uzsonna a hét valamennyi napján kenyér. Vacsora hétfőn leves, kedden kenyér, szerdán és csütörtökön semmi, pénteken káposzta, szombaton leves, vasárnap burgonya. Van még egy heti étlap: a galgahévízi szegény gyermekek étlapja. Reggeli egész héten át kenyér, tizórai kenyér, ebéd hétfőn kenyér, kedden hagyma, szerdán kenyér, csütörtökön leves zsirnékül, pénteken kenyér, szombaton leves, vasárnap semmi. Délutáni uzsonna egész héten semmi, egész természetesen semmi. Vacsora hétfőn semmi, kedden semmi, míg szerdán polenta, csütörtökön semmi, pénteken kenyér, szombaton semmi. Vasárnap? Vasárnap — kenyér... kenyér... Ezek után a gyermekek valószínűleg haldokolnak. Szép lassan éhenhalnak. Orvos, gyógyszer, szanatórium és különleges kezelés nélkül szép csendesen meghalnak. A szerző ezután pontos statisztikai adatokat közöl arról, hogy milyen anyagi viszonyok között élnek a gyermekek szülei, milyen kereseti lehetőségeik vannak, hány gyermekes családokban pusztulnak el a gyermekek lassú éhenveszejtéssel és azokra az általános gazdasági viszonyokra is rámutat, amely ezeket a szörnyűséges gyermek-étlapokat összeállította. Már nagyon sokszor gondoltam arra, hogy milyen nagy hiányossága a vajvodinai életnek az, hogy egyáltalában nincs falu-kutatás. Pedig falvainkban igen szép szerepet kaphatna. Jó lenne tudni, hogy tulajdonképpen milyen a heti étlapja a falu gyermekének Topolán, Adán, Molon. Jó lenne egyszer részletes, komoly munkával utána járni a dolognak, megkeresni a kenyéradagokat és felkutatni a hús- és zsirtartalmat.

Úgy gondoltam, hogy az ilyen étlap-megállapításnak volna valami hatása. Milyen mérhetetlen távolság választja el ezeket a gyermekeket, akik azt sem tudják, hogy reggelizni is szokás és akiknek csodálatos élmény egy falat hús, azoktól a gyermekektől, akiknek a heti étlapját orvos állítja össze. Ha a betegnek fontos, hogy elegendő vitamint, elegendő fehérjét és kalória jusson a szervezetbe, akkor a gyermeknek mindez még fontosabb. A gyermek elsenyved, nyomorék, lelkében és testében kisebb értékű lesz, ha nem taplálják és ezért van különbség gyermek és gyermek között. A vitamin, kalória, és a reggeli, vacsora nélküli étrendszerek megteszik a hatásukat.

Lehetne még néhány dolgot mondani, lehetne, de úgy vagyok vele, mint a szanatóriumi ajtóval: nyitva van, de nem szabad rajta kimenni...

a »HID« a fiatalok lapja